

**HRVATSKI SABOR
ZASTUPNICA DALIJA OREŠKOVIĆ**

Zagreb, 29. lipnja 2022.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: Amandmani na Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću, P.Z. br. 280

Temeljem članka 196. Poslovnika Hrvatskoga sabora, na Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću, P.Z. br. 280, podnosim sljedeće

A M A N D M A N E

Amandman I.

U članku 8. stavak 6. izvornog članka 55. dopunjuje se na način da se iza zadnje rečenice dodaju rečenice:

„Razgovori s kandidatima su javni. Snimke obavljenih razgovora s kandidatima objavljuju se na mrežnim stranicama Vijeća.“

Stavak 7. dopunjuje se na način da se iza zadnje rečenice dodaje rečenica:

„Članovi Vijeća iz redova zastupnika u Hrvatskom saboru i sveučilišnih profesora pravnih znanosti ne sudjeluju u pisanoj provjeri znanja niti u bodovanju kandidata.“

Obrazloženje:

Uz stavak 6. - Utemeljena, uvjerljiva procjena i odluka Vijeća u ocjenjivanju i odabiru kandidata, neizostavna je pretpostavka uspostave povjerenja u rad ovog tijela, kao i u sustav pravosuđa u cjelini. Jačanje neovisnosti i objektivnosti pravosuđa općenito, počinje od integriteta svih dionika u procesu i postupku izbora onih koji će obnašati sudačke dužnosti. Sagledavajući činjenicu da na razgovoru kandidati mogu ostvariti 20 bodova, kao i da se Vijeću daju diskrecijske ovlasti da izabere kandidata različito od same rang liste po ostvarenim bodovima, uz ograničenje da razlika između prvog kandidata na listi i odabranog kandidata ne smije biti veća od 15 bodova, važno je za test povjerenja u rad institucija, kao i za sam integritet budućih sudaca, da se i javnost može uvjeriti u ispravnost ocjene i bodovanja kandidata na razgovoru, kao i u vjerodostojnost same odluke o odabiru.

Pravosudni dužnosnici obavljaju javnu dužnost. U ostvarivanju onih zadaća koje su im dane Ustavom i zakonima RH, neophodna im je zaštita od strane samog sustava i podrška javnosti. Pravosudne dužnosnike sustav mora štiti od samog početka, od načina i kriterija po kojima ulaze u sustav i imenuju se na sudačke dužnosti. Način i kriteriji postavljanja za suce moraju biti takvi da se i protukandidati, kao i šira javnost mogu uvjeriti da se u okviru propisanog postupka, doista biraju oni najbolji. Javnošću razgovora i obaveznim, a ne fakultativnim objavljivanjem snimki tih razgovora, ostvaruje se vanjska, demokratska kontrola nad radom pravosudnih tijela.

Uz stavak 7. - Vijeće bi trebalo biti stručno, profesionalno i neovisno tijelo zaduženo za imenovanja, unutarnju kontrolu rada i razrješenja sudaca. Ispravno obavljanje ovih zadaća kao osnovni preduvjet traži poznavanje merituma materije o kojoj se prosuđuje. Naime, Vijeće kandidatima za suce postavlja pitanja koja se odnose na njihov dosadašnji rad i aktivnosti, a na temelju kojih se može utvrditi njihov osjećaj za pravdu, sposobnost primjerenog i odgovornog obnašanja dužnosti, kao i njihova motiviranost za obnašanje dužnosti. Ove procjene, ne može na realno i objektivno utemeljen način dati osoba iz redova saborskih zastupnika koja ne mora biti niti približno iste vrste i razine stručnosti, potrebne za donošenje ovakvih prosudbi, a u potrebnoj mjeri takvu procjenu ne mogu dati niti sveučilišni profesori pravnih znanosti. U punom smislu Vijeće bi dobilo svoju primjerenu ulogu kada bi se iz njegovog članstva u potpunosti izbacili saborski zastupnici i sveučilišni profesori pravnih znanosti te kada bi se rad

članova tog tijela u potpunosti profesionalizirao, na način da članovi koji se biraju iz redova sudaca te da članovi mandat u Vijeću obavljaju u punom radnom kapacitetu, a ne u kvoti za koju se umanjuju njihove redovne aktivnosti. Kako takve odredbe nisu predviđene predmetnim izmjenama i dopuna zakona, prvi korak je uklanjanje bodovanja kandidata od strane onih članova za koje po prirodi stvari nije primjereno da ocjenjuju i procjenjuju okolnosti i stanja za koja sami nemaju potrebne stručne i iskustvene kvalifikacije.

Amandman II.

U članku 9. stavak 7. izvornog članka 55.a mijenja se i glasi:

„(7) Metodologiju ocjenjivanja rada sudskih savjetnika donosi Vijeće, u suradnji s predsjednicima sudova koji na prijedlog metodologije koju priprema Vijeće, daju mišljenja, prijedloge i komentare.“

Obrazloženje:

Postojeći odnos između ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa kao dijela izvršne vlasti i pravosudnih tijela, nije postavljen na ispravan način koji bi jamčio stvarnu autonomiju pravosuđu u onim pitanjima koja bi trebala u njihovoj domeni. Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa trebalo bi biti zaduženo za stvaranje materijalnih, tehničkih i drugih logističkih uvjeta za ispravan i učinkovit rad pravosudnih tijela te zadržati samo ograničen upravni nadzor nad njihovim radom. Donošenje metodologije ocjenjivanja rada sudskih savjetnika ima posredni učinak kontrole nad radom pravosudnih tijela od strane izvršne vlasti te narušava neovisnost pravosudnih tijela u onim pitanjima koja bi trebala ostati u njihovoj domeni. Metodologiju ocjenjivanja sudskih savjetnika trebalo bi donositi tijelo koje je zaduženo za regrutiranje, imenovanje, kontrolu rada, stegovne postupke i razrješenja sudaca, dakle samo Vijeće, a u proces izrade metodologije trebali bi biti uključeni predsjednici sudova koji imaju najviše profesionalnog znanja, neposrednog iskustva i uvida u dinamiku svih procesa u kojima sudjeluju i rade sudski savjetnici. Ovakav model jamčio bi veću autonomiju onih tijela koja su zadužena za unutarnju kontrolu rada pravosudnih tijela i njihovu manju podložnost utjecaju izvršne, odnosno političke vlasti.

Amandman III.

U članku 11. stavak 2. izvornog članka 56.a dopunjuje se na način da se iza zadnje rečenice dodaje rečenica:

„Članovi Vijeća iz redova zastupnika u Hrvatskom saboru i sveučilišnih profesora pravnih znanosti ne sudjeluju u bodovanju kandidata.“

Stavak 7. dopunjuje se na način da se iza zadnje rečenice dodaju rečenice:

„Ocjena o postojanju sigurnosnih zapreka mora biti obrazložena. Kandidat ima pravo uvida u dokumentaciju i dokaze na temelju kojih je Vijeće donijelo odluku o postojanju sigurnosnih zapreka. Na odluku Vijeća od postupanju sigurnosnih zapreka, kandidat ima pravo pokretanja upravnog spora. Do donošenja pravomoćne i konačne odluke u upravnom sporu o zakonitosti i osnovanosti odluke o postojanju sigurnosnih zapreka, Vijeće ne može donijeti konačnu odluku o odabiru kandidata koji se biraju na predmetnom pozivu za mjesto za koje je aplicirao kandidat koji je pokrenuo upravni spor.“

Obrazloženje:

Uz stavak 2. - Vijeće bi trebalo biti stručno, profesionalno i neovisno tijelo zaduženo za imenovanja, unutarnju kontrolu rada i razrješenja sudaca. Ispravno obavljanje ovih zadaća kao osnovni preduvjet traži poznavanje merituma materije o kojoj se prosuđuje. Naime, Vijeće kandidatima za suce postavlja pitanja koja se odnose na njihov dosadašnji rad i aktivnosti, na temelju kojih se može utvrditi njihov osjećaj za pravdu, sposobnost primjerenog i odgovornog obnašanja dužnosti, kao i njihova motiviranost za obnašanje dužnosti. Ove procjene, ne može na realno i objektivno utemeljen način dati osoba iz redova saborskih zastupnika koja ne mora biti niti približno iste vrste i razine stručnosti, potrebne za donošenje ovakvih prosudbi, a u potrebnoj mjeri takvu procjenu ne mogu dati niti sveučilišni profesori pravnih znanosti. U punom smislu Vijeće bi dobilo svoju primjerenu ulogu kada bi se iz njegovog članstva u potpunosti izbacili saborski zastupnici i sveučilišni profesori pravnih znanosti te kada bi se rad članova tog tijela u potpunosti profesionalizirao, na način da članovi koji se biraju iz sudaca mandat u Vijeću obavljaju u punom radnom kapacitetu, a ne u kvoti za koju se umanjuju njihove redovne aktivnosti. Kako takve odredbe nisu predviđene predmetnim izmjenama i dopuna zakona, prvi korak je uklanjanje bodovanja kandidata od strane onih kandidata za koje po prirodi stvari nije primjereno da ocjenjuju i procjenjuju okolnosti i stanja za koja sami nemaju potrebne stručne i iskustvene kvalifikacije.

Uz stavak 7. - Sigurnosne provjere kandidata mogu lako biti zloupotrijebljene za nelegitimnu eliminaciju određenog kandidata, primjerice, kako bi se na taj način stekli uvjeti da se imenuje neki drugi kandidat koji iz nekog razloga više odgovara strukturama koje ga biraju ili zagovaraju upravo njegov izbor. Bez minimuma demokratske kontrole nad ispravnošću zaključka i odluke o postojanju sigurnosnih zapreka, što podrazumijeva prije svega pravo kandidata da sam uvidi i utvrdi na temelju kojih okolnosti i dokaza je Vijeće utvrdilo da sigurnosne zapreke postoje, a potom i prava da se povodom takve odluke pokrene upravni spor, sama sigurnosna provjera postaje alat u rukama izvršne vlasti i tijela koje provodi izbor kandidata, lako upotrebljiv za ostvarivanje nelegitimnih ciljeva, koji izravno narušavaju sve što bi pravosudna tijela trebala biti. Razlozi zbog kojih netko na sigurnosnoj provjeri nije zadovoljio uvjete te je stoga isključen iz mogućnosti imenovanja, moraju biti objektivno utvrđeni i podvrgnuti provjeri.

Amandman IV.

U članku 29. stavak 2. izvornog članka 88.b dopunjuje se na način da se iza zadnje rečenice dodaju rečenice:

„Svaka podnesena imovinska kartica prolazi kroz automatiziranu provjeru potpunosti i točnosti podataka, usporedbom navedenih podataka u imovinskoj kartici s podacima s kojima raspolažu druga državna tijela. Provjera se provodi povezivanjem baza podataka i usporedbom podataka koja se u njima nalaze. Vijeće je dužno donijeti godišnji plan provjera imovinskih kartica povodom kojih će se od Porezne uprave i drugih nadležnih državnih tijela zatražiti provjera načina stjecanja imovine, vodeći računa da se u okviru petogodišnjeg razdoblja provjere svi državni odvjetnici i zamjenici državnih odvjetnika.“

Obrazloženje:

Smisao uvođenja imovinskih kartica i njihove provjere je prije svega provjera integriteta obnašatelja javnih dužnosti i jačanje povjerenja javnosti koja putem javne objave imovine može biti pomoćno sredstvo kontrole. Iako sustav imovinskih kartica ima prvenstveno preventivni učinak, pa je i osnovni cilj prevencija korupcije, sprječavanje korupcije, a tek podredno njezino otkrivanje, ova se svrha ne može ostvariti ukoliko kod onih koji imaju obvezu podnošenja imovinskih kartica ne postoji svijest i svojevrsan strah da će se kroz kontrolu načina stjecanja imovine ustanoviti nezakonitost izvora na temelju kojih je imovina stečena. Nažalost, u hrvatskom pravnom sustavu, koncept i svrha postojanja imovinskih kartica nije ispravo shvaćen niti implementiran u zakone i tijela koja bi trebala provoditi njihovu kontrolu.

Izgradnja sustava provjere imovinskih kartica sudaca jedna je od najvažniji zadaća Vijeća, ujedno i jedna od glavnih poluga uspostave unutarnje kontrole nad radom pravosuđa te sprječavanja i otklanjanja korupcijskih rizika. Unatoč deklariranoj obavezi podnošenja imovinskih kartica koja u hrvatskom pravnom sustavu postoji već duže vrijeme, prava provjera, osobito u smislu provjere načina stjecanja imovine, nije uspostavljena. Za izgradnju ovakvog sustava koji bi se s ovim oblikom interne kontrole ozbiljno i kontinuirano bavio, nužno bi bilo promijeniti ustroj samog Vijeća, profesionalizirati njegovo članstvo te iz članstva ukloniti dva saborska zastupnika i dva sveučilišna profesora pravnih znanosti koji trenutno čine sastav Vijeća. Provjere imovinskih kartica kao i dosljednost u provođenju etičkih i stegovnih postupaka protiv sudaca, primjereniji je oblik zaštite pravosudnih dužnosti od korupcijskih rizika, nego što su to sigurnosne provjere. Štetno je i za neovisnost pravosuđa krajnje pogubno rješenje, to što se zakonodavac odlučio za sigurnosne provjere, koje su prije svega sredstvo u rukama izvršne vlasti, i podrazumijevaju postupke koje nije moguće podvrgnuti kontroli potpunosti i točnosti utvrđenog činjeničnog stanja, provjere osnovanosti zaključaka koji su u postupku doneseni, a niti samih postupaka i metoda prikupljanja saznanja, a pri tome je u potpunosti ostao zapostavljen i nerazrađen sustav kontrole imovinskih kartica koji bi trebao biti redovit, standardiziran način održavanja integriteta pravosudnog sustava.

Amandman V.

U članku 35. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Metodologiju ocjenjivanja rada sudskih savjetnika iz članka 10. ovog Zakona donosi Vijeće, u suradnji s predsjednicima sudova koji na prijedlog metodologije koju priprema Vijeće, daju mišljenje, prijedloge i komentare.“

Obrazloženje:

Postojeći odnos između ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa kao dijela izvršne vlasti i pravosudnih tijela, nije postavljen na ispravan način koji bi jamčio stvarnu autonomiju pravosuđa u onim pitanjima koja bi trebala u njihovoj domeni. Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa trebalo bi biti zaduženo za stvaranje materijalnih, tehničkih i drugih logističkih uvjeta za ispravan i učinkovit rad pravosudnih tijela te zadržati samo ograničen upravni nadzor nad njihovim radom. Donošenje metodologije ocjenjivanja rada sudskih savjetnika ima posredni učinak kontrole nad radom pravosudnih tijela od strane izvršne vlasti te narušava neovisnost pravosudnih tijela u onim pitanjima koja bi trebala ostati u njihovoj domeni. Metodologiju ocjenjivanja sudskih savjetnika trebalo bi donositi tijelo koje je zaduženo za regrutiranje, imenovanje, kontrolu rada, stegovne postupke i razrješenja sudaca, dakle samo Vijeće, a u proces izrade metodologije trebali bi biti uključeni predsjednici sudova koji imaju najviše profesionalnog znanja, neposrednog iskustva i uvida u dinamiku svih procesa u kojima sudjeluju i rade sudski savjetnici. Ovakav model jamčio bi veću autonomiju onih tijela koja su zadužena za unutarnju kontrolu rada pravosudnih tijela i njihovu manju podložnost utjecaju izvršne, odnosno političke vlasti.

Dalija Orešković, zastupnica u Hrvatskom saboru

